

หมอดินน้อมนำแนวพระราชดำริฟื้นฟูดิน-ทำเกษตร ทฤษฎีใหม่ สร้างภูมิคุ้มกันตนเอง

รายงานพิเศษ

เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อปี 2526 ทรงพบเห็นสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพดินไม่สามารถทำการเกษตรได้ ทรงมีรับสั่งความตอนหนึ่งว่า “หากปล่อยทิ้งไว้จะกลายเป็นทะเลทรายในที่สุด” จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เพื่อศึกษาวิจัยดำเนินการแก้ไขปัญหาดินที่พบในพื้นที่ รวมทั้งการฟื้นฟูป่าให้อุดมสมบูรณ์ และนำผลสำเร็จไปถ่ายทอดขยายผลให้เกษตรกรและราษฎรรอบๆ ศูนย์ได้มีพื้นที่ทำกินอย่างมีประสิทธิภาพ

นายเขียน สร้อยสม หมอดินอาสาและเกษตรกรดีเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ ประจำปี 2549 เล่าว่าตนเป็นเกษตรกรรายหนึ่งที่ได้รับประโยชน์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ เนื่องจากเดิมพื้นที่ของตนเองที่เป็นที่ดินมรดกจากพ่อแม่ที่เคยใช้ทำนาอย่างเดียว ไม่สามารถปลูกอย่างอื่นได้เพราะสภาพดินเป็นดินทรายอัดแน่นแข็งเป็นชั้นดินดาน ปลูกอะไรไปน้ำไม่สามารถซึมลงดินได้พืชก็ตายหมดจึงปลูกได้แต่ข้าวซึ่งผลผลิตก็ไม่ดี ไร่หนึ่งจะได้ข้าวประมาณ 15 ถัง แต่สมัยก่อนเราทำเพื่อบริโภคในครัวเรือนก็สามารถอยู่ได้เอาไว้กินเอง เมื่อปลูกข้าวไปนานๆ การใช้สารเคมีจำนวนมากและต่อเนื่องโดยไม่มีการปรับปรุงบำรุงดินทำให้ดินเสื่อมโทรมอย่างหนัก ดินแข็งจนปลูกข้าวแทบไม่ได้

โชคดีที่มีศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มีหน่วยงานหลายแห่งเข้ามาทำงานร่วมกัน ทำให้ตนได้เข้าไปศึกษาดูงานและได้พบกับเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินจากสถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี สำนักงาน

พัฒนาที่ดินเขต 10 จึงได้ปรึกษาว่าดินของตนแข็งปลูกอะไรก็ตายหมด ซึ่งเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินได้แนะนำให้ปลูกหญ้าแฝกที่จะช่วยระเบิดชั้นดินดานได้ ตนจึงได้เริ่มลองปลูกหญ้าแฝก

เขียน สร้อยสม

แต่กว่าจะสำเร็จได้ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร เพราะสภาพพื้นที่ของเราเป็นดินทรายอัดแน่นแข็งเป็นดานและความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก เรียกว่าปลูกหญ้าแฝกยังไม่รอด ต้องใช้เวลาปลูกกว่า 6 เดือน แฝกถึงจะเจริญเติบโต ซึ่งตนก็อาศัยความรู้ที่ได้รับมาจากการไปเป็นหมอดินอาสาของกรม

พัฒนาที่ดิน นำมาปรับปรุงดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน เมื่อปลูกหญ้าแฝกได้สำเร็จจึงใช้วิธีการปลูกหญ้าแฝกเป็นพืชเบิกนำ เพื่อแก้ปรับปรุงบำรุงดินและรักษาความชุ่มชื้นไว้ในดิน ก่อนที่จะปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว จำพวก กระถิน เทพา ก้ามปู ชี้เหล็ก มะขามเทศ เมื่อดินฟื้นคืนความอุดมสมบูรณ์ก็ปลูกพืชอื่นได้ ต่อมาตนได้รับการสนับสนุนจากสถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรีในการเข้ามาจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตลอดจนส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารป้องกันแมลงศัตรูพืช จากสารเร่งพด. 1-9 ไว้ใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต

“จากอดีตที่เคยทำนาได้อย่างเดียว ปัจจุบันสามารถทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ มีรายได้ที่มั่นคง ซึ่งถึงวันนี้ตนสามารถพิสูจน์ได้แล้วว่า เกษตรทฤษฎีใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงว่าเกษตรถ้าทำรูปแบบที่มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคงมีความยั่งยืนต้องทำแบบทฤษฎีใหม่นั้นเป็นความจริง เพราะจากที่ลงมือทำด้วยตนเองเห็นผลได้ชัดเจนแล้วว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่พระองค์ทรงศึกษาและทดลองแล้วว่าดีจึงนำมาให้เกษตรกรทำ อีกเรื่องหนึ่งคือการปลูกแฝกเพื่อปรับปรุงบำรุงดินตามแนวพระราชดำริ ก็มีคุณประโยชน์มากมาย แม้ว่าจะมีคนมักพูดว่า ปลูกข้าวยังไม่จะมีกิน ปลูกแฝกจะกินอะไร จริงอยู่การที่เราปลูกแฝกจะไม่มียาได้จากแฝกโดยตรง แต่ประโยชน์ทางอ้อมโดยเฉพาะการฟื้นคืนความอุดมสมบูรณ์ทำให้เรามีผืนดินไว้ทำกินอย่างยั่งยืนนั้นเปรียบมูลค่าเป็นเงินไม่ได้” นายเขียน กล่าวไว้

นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่รอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้น้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดความอยู่ดีกินดีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างดีที่สุด